

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата економічних наук, доцента
Миколайчук Ірини Павлівни
на дисертаційну роботу Мельник Олени Миколаївни
на тему «Удосконалення системи стратегічного управління ресурсами
переробних підприємств»,
представлену до захисту у спеціалізованій вченій раді Д 58.052.05 у
Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя
Міністерства освіти і науки України на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління
підприємствами (за видами економічної діяльності)

Вивчення дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, автореферату та наукових праць Мельник О.М. опублікованих за темою дисертації, дало можливість зробити наступні висновки щодо представленого дослідження.

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами.

Сучасний етап розвитку економічних систем різного рівня характеризується інтенсивними процесами структурних перетворень, змінами орієнтирів функціонування, націленістю на подолання кризових явищ, посилення конкурентоспроможності підприємств. За таких обставин, узагальнення та розвиток науково-теоретичних засад удосконалення концептуальних положень формування конкурентоспроможних підприємницьких структур в умовах переробних виробництв, та на цій основі підвищення ефективності діяльності, є однією з необхідних умов забезпечення стабільного їхньої розвитку, стійких позицій на внутрішньому та зовнішніх ринках. Сьогодні ефективність управління підприємствами-виробниками забезпечується не стільки за рахунок ефективного управління їх функціональними сферами діяльності, скільки за умов злагодженої взаємодії складових їхнього внутрішнього господарського механізму.

Справді економічний розвиток будь-якого підприємства, як свідчить практика, неможливий без всебічного використання суб'єктами

господарювання згаданих чинників, що в сучасному світі стали джерелом формування конкурентних переваг. Поява нових зовнішніх і внутрішніх чинників розвитку підприємств й вітчизняної економіки загалом, які визначають характер і темпи розвитку підприємств, вимагає розробки нових механізмів, а також вироблення нових підходів до управління ними, що є особливо актуальним у розвитку переробних підприємств за умов наявності значних сировинних ресурсів і нестійкої економічної ситуації в державі.

Для нашої країни існує значна потреба в економічному зростанні та інноваційному розвитку, за рахунок ресурсного потенціалу, задоволення якого неможливе без застосування інструментарію забезпечення системи управління ресурсами підприємств і, звичайно, активного впровадження наукових розробок в економіку, що є дуже специфічним об'єктом теоретико-економічних досліджень.

Виходячи з представлених позицій, вивчення питань формування і використання механізмів забезпечення управління ресурсами підприємств, формування організаційного механізму забезпечення стабільного функціонування переробного підприємства у трансформаційних умовах є актуальною як в теоретичному, так і практичному аспектах та в загальній структурі соціально-економічних досліджень.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Автор чітко сформулювала мету, об'єкт та предмет дослідження. Основні наукові завдання, в повній мірі розкрито у змісті роботи.

Зокрема, мета дисертаційної роботи полягає в обґрунтуванні та розробці теоретичних і практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи стратегічного управління ресурсами переробних підприємств.

Для досягнення поставленої мети необхідно було розкрити концептуальні аспекти системи стратегічного управління ресурсами як основи розвитку підприємства та найважливішого чинника підвищення ефективності

використання ресурсного потенціалу; здійснити комплексне дослідження показників для оцінки ресурсного потенціалу; виокремити ключові елементи стратегії ресурсного забезпечення діяльності переробного підприємства з урахуванням впливу ризиків; розвинути методіку побудови та використання поточно-ресурсних структур; удосконалити механізм та сформувавши стратегію ресурсного управління в діяльності; дослідити принципи організації мотиваційного механізму трудової активності персоналу для забезпечення ефективності системи управління ресурсами переробних підприємств.

Розглянуті в дисертації питання характеризуються логічною послідовністю, системністю досліджень, науковою обґрунтованістю і структурованістю викладу матеріалу.

Методичною основою досліджень стали діалектичний підхід до розгляду процесів і явищ в економіці підприємств, метод аналізу та синтезу. У процесі досліджень було використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи: теоретичного узагальнення, статистичного аналізу, експертних оцінок, графічний метод та ін.

3. Наукова новизна, рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації, їх достовірність.

Достовірність результатів дослідження підтверджується обґрунтованістю отриманих і сформульованих положень, апробованих на науково-практичних конференціях різних рівнів.

Окремі положення дисертаційної роботи доведені автором до рівня методичних розробок і впроваджені на промислових підприємствах, про що свідчить наявність відповідних довідок.

Принципову новизну має низка наведених в роботі теоретичних положень та методичних підходів розвитку теоретико-методичних основ системи стратегічного управління ресурсами підприємств та науково-практичних підходів з удосконалення організаційних механізмів її реалізації. Крім цього наукова новизна дослідження полягає в постановці й системному

вирішенні завдань стратегічного управління ресурсами переробних підприємств як умови забезпечення стратегії їх сталого розвитку в т.ч. за рахунок посилення організаційних механізмів управління та підвищення за рахунок цього їх конкурентоспроможності.

Автором відповідно до поставлених завдань комплексно систематизовані та обґрунтовані принципи ресурсного забезпечення діяльності підприємства з метою достовірної ідентифікації об'єктів ресурсокористування та ресурсозбереження як системи, орієнтованої на перспективний розвиток підприємства, що, на відміну від інших, дозволило аргументувати доцільність використання багаторівневої системи бюджетування та формування консолідованої звітності переробного підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень за доцільністю ресурсного витрачання. Запропоновано систему реалізації мотивації праці за наступними рівнями: оперативний (інструментами основної оплати праці), середньостроковий (за допомогою грошових виплат з фондів стимулювання та задоволення соціальних потреб) та довгостроковий (з використанням коштів на навчання, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів, економічна участь у власності підприємства), які відмінні тим, що за їх рахунок задовольняється потреба в реалізації довгострокових інтересів підприємства. У результаті ефективно вирішуються проблеми економічного зростання, дотримання соціальної справедливості та раціонального природокористування в реалізації основної стратегії суб'єкта господарювання.

Розроблено механізм управління ресурсами переробного підприємства засобами ефективно організації управлінської структури, інструментарію, підготовки персоналу підприємства та технічного забезпечення системи управління ресурсами, який відрізняється тим, що в його основу покладено принцип системної взаємодії підприємства з ринками ресурсів, пошуку джерел формування ресурсного потенціалу, стимулювання працівників та інтеграції у загальну систему управління, що сприяє розвитку ресурсоощадної функції підприємства, його внутрішніх і зовнішніх ресурсів.

Розроблено методичний інструментарій оцінювання складу, структури й величини ресурсів як елементів стратегії ресурсного забезпечення діяльності переробного підприємства з урахуванням принципу прийнятності ризику у формі двохстадійного комплексу процедур: оцінки ризику й управління ризиком, та запропоновано алгоритм прийняття рішення з урахуванням ризику ресурсного обмеження, у результаті чого, на відміну від інших, досягається відображення усіх суттєвих аспектів, пов'язаних з виникненням ризикових ситуацій та їхня мінімізація в процесі прийняття рішень щодо раціонального ресурсокористування. У результаті досягається максимальний ефект діяльності, який залежить від розвитку економічної функції підприємства, внутрішніх і зовнішніх ресурсів підприємства.

Набули подальшого розвитку принципи побудови та використання поточно-ресурсних структур шляхом математичного, графічного та імітаційного моделювання системи ресурсів, що, на відміну від інших, дозволяє кількісно та якісно оцінити активи, джерела й потоки коштів переробного підприємства з метою ефективного регламентування підпорядкованості управлінських дій та їх інформаційного забезпечення з метою контролю.

Розроблені в науковій роботі результати становлять методичну базу формування організаційних механізмів стратегічного управління ресурсами як чинниками ефективної діяльності промислового підприємства у постконфліктних умовах.

Сформовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та пропозиції є логічними та достатньо науково-обґрунтованими як у теоретико-методичному, так і в практичному плані. Вони базуються на загальнонаукових, фундаментальних положеннях економічної теорії, глибокому вивченні, критичному аналізу та узагальненні наукових розробок з проблем інноваційного менеджменту та забезпечення інноваційного розвитку підприємств, та забезпечуються використанням положень теоретико-

прикладних наукових досліджень, сучасних засобів та методик проведення економічного аналізу на основі статистичної інформації.

Розроблені автором концептуальні положення та науково-методичні підходи до стратегічного управління ресурсами підприємств доведені до рівня конкретних практичних рекомендацій та можуть стати основою для здійснення ефективної діяльності підприємств.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Роботу виконано відповідно до тематики науково-дослідних робіт ТНТУ ім. Івана Пулюя в рамках науково-дослідних тем: «Удосконалення управління навчально-науково-виробничими системами в умовах суспільних та інституційних трансформацій» (№ ДР 0211U002590), де автором обгрунтовано механізми стратегічного управління ресурсами в процесі фінансово-господарської діяльності підприємств; «Дослідження методології й організації національної системи обліку, аналізу й аудиту в Україні» (державний реєстраційний № ДР 0106U010733), де автором розвинуто інструменти системи управління ресурсами підприємств.

5. Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях

За темою дисертаційної роботи опубліковано 18 наукових праць загальним обсягом 5,82 друк. арк., з яких автору належить 5,28 друк. арк., у тому числі: 8 статей – у наукових фахових виданнях (з яких 4 статті – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз), 10 публікацій за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

6. Відповідність структури дисертації встановленим вимогам

Аналіз дисертації дає підстави визначити, що вона є закінченим самостійним дослідженням, яке має наукову новизну та практичну цінність для вирішення завдання щодо теоретичного обгрунтування і розробки науково-методичних рекомендацій щодо формування та використання ресурсної компоненти промислових підприємств.

Основні результати дослідження й висновки є конкретними, достатньо аргументованими та являють собою предмет для захисту.

Дисертаційна робота складається з 3 розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 264 сторінки, у тому числі основний зміст викладено на 205 сторінках. Робота містить 21 таблицю (2 розміщено на окремих сторінках), 37 рисунків (6 розміщено на окремих сторінках), 11 додатків на 39 сторінках. Список використаних джерел із 184 найменувань розміщений на 20 сторінках.

Дисертація викладена з дотриманням вимог наукового стилю, оформлена у відповідності до вимог МОН України, характеризується цілісністю, смисловою завершеністю викладу матеріалу.

7. Дискусійні положення і зауваження за змістом дисертації

Враховуючи науковість і достовірність основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих автором дисертації, вважаємо, що деякі з них є дискусійними і потребують уточнення:

1. В дисертаційній роботі (підрозділ 1.3 с. 63) розглядаються передумови побудови стратегічних засад управління ресурсами переробного підприємства, однак автором не розкрито особливості формування системи показників ресурсного потенціалу, враховуючи основні напрями цього виду діяльності та їх вплив на соціально-економічну результативність підприємства.

2. У другому розділі (с. 77-150) проведено аналіз діяльності досліджуваних підприємств та здійснено оцінку ресурсного потенціалу підприємства. Як на нашу думку, у розділі необхідно було б навести порівняльну характеристику показників вітчизняних та зарубіжних підприємств переробної галузі.

3. У підрозділі 2.3 при характеристиці ключових елементів системи матеріальної та моральної зацікавленості у раціональному ресурсокористуванні (с. 121) не достатньо розкрито, які заходи реалізуються

на досліджених підприємствах для отримання запланованих результатів дослідження.

4. Підкреслюючи протягом усього дисертаційного дослідження важливість принципів оцінки впливу ризиків на вибір системи управління ресурсами як для підприємства, споживачів, так і держави, автор у роботі практично не відображає особливостей впливу ризиків вітчизняних переробних підприємств перед працюючими.

5. В дисертаційній роботі автором обґрунтовано економічні критерії управління ресурсним забезпеченням діяльності підприємства (підпункт 3.1) та запропоновано інструментарій забезпечення системи управління ресурсами підприємств, на якому концентрує увагу автор, проте немає пояснень, що відноситься до інноваційних методів управління в досліджуваних процесах.

Проте, зазначене не знижує загальної позитивної оцінки проведеного дисертаційного дослідження, що виконано на високому науково-теоретичному рівні та має чітку практичну спрямованість.

8. Загальний висновок по дисертації

Дисертація Мельник О.М. «Удосконалення системи стратегічного управління ресурсами переробних підприємств», є завершеною науковою роботою, має теоретичне й практичне значення, виконана на достатньо високому теоретичному та методичному рівні, містить удосконалені та науково обґрунтовані результати вирішення важливого науково-практичного завдання щодо розробки організаційного механізму забезпечення системи стабільного функціонування промислового підприємства для підвищення його конкурентоспроможності, створення концепції використання, вище названих чинників, для сформування конкурентних переваг у ринковому середовищі. Опубліковані роботи та автореферат відображають основні положення виконаного дослідження.

Вивчення дисертації, автореферату та публікацій автора дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота загалом відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 і 14 Порядку присудження наукових ступенів та документам МОН України щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Мельник О.М., – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доцент кафедри менеджменту

Київського національного

торговельно-економічного університету

Міністерства освіти і науки України.

к.е.н., доцент

І. П. Миколайчук

Підпис І. П. Миколайчук Свідчую
Відділу кадрів І. С. Соловйов

Вивчення дисертації, автореферату та публікацій автора дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота загалом відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 і 14 Порядку присудження наукових ступенів та документам МОН України щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Мельник О.М., – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доцент кафедри менеджменту
Київського національного
торговельно-економічного університету
Міністерства освіти і науки України,
к.е.н., доцент

І. П. Миколайчук

Завідуючий відділу кадрів
В.С. Мельник
[Signature]